

מפורש: דבר המטלטל וגופו ממון [הוא בעצמו שזה ממון], אף כל דבר המטלטל וגופו ממון חייבים עליו כפל.

יצאו – מדין טוען טענת גנב ומדין כפל בכלל – קרקעות, שהרי הן אינן מטלטלין.⁽⁷⁾

וכן **יצאו עבדים**, שהרי הם הוקשו לקרקעות במאמר הכתוב: "והתנחלתם אותם [את

העבדים] לבניכם אחריכם לרשת אחוזה לעולם בהם תעבודו", וכשם שאין משלם כפל על הקרקעות, כך אינו משלם כפל על העבדים.

וכן **יצאו שטרות** חוב שהופקדו בידי שומר, שאף על פי שהן מטלטלין, הרי אין גופן ממון, אלא גורמים הם לגבות ממון מן הלווה.⁽⁸⁾

הרי שהלימודים בגמרא כאן אינם אלא על טוען טענת גנב, והלימודים על גנב עצמו מתבארים מדרך סג ב ואילך; וראה "פני יהושע" כאן.

7. א. הקשו התוספות: הרי פסוק זה בטוען טענת גנב הוא עוסק [לדעת הסובר, שפרשה זו כולה עוסקת ב"טוען טענת גנב" בלבד, וכפי שפירשו קושייתם בשבועות מב ב ד"ה על], והוא הרי אינו חייב אלא בשבועה, ואם כן מה צריך למעט טוען טענת גנב בקרקע, והרי כשקפץ ונשבע אינו חייב כפל אלא כשהשביעוהו בית דין, ובית דין הלוא אין משיביעין על הקרקעות!?

ותירצו, דמשכחת לה כגון שנשבע על ידי גלגול.

ב. והקשה ב"קובץ שעורים" אות ג, והרי באותה משנה שהביאו התוספות [בבא מציעא נז ב] להוכיח שאין משיביעין על הקרקעות, מבואר גם ששומר שכר אינו משלם, ובהכרח שכל דיני שמירה נתמעטו בקרקעות, ואם כן ממילא נתמעט גם חיוב כפל ב"טוען טענת גנב", שהוא מדיני השומרים! ? וראה מה שיישב בזה, וראה גם ב"אילת השחר" ד"ה וחזונו.

ג. ב"אור שמח" [גניבה ד י, הובא בהערה 1] כתב, שחיובו של טוען טענת גנב ביסודו הוא אפילו כשלא נשבע, ומה שלא חייבה התורה אלא בשבועה, הוא משום שעד שלא נשבע הרי

חייב הוא לשלם את ערך הגניבה למפקיד, ולכך לא חייבתו התורה אלא כשנשבע; ומטעם זה, באופן שאין השמירה מחייבתו בשבועה, הרי הוא חייב כפל אף כשאינו נשבע.

וב"קהלות יעקב" [הנדמ"ח ב"ק סימן לו אות א], כתב, שסברתו נסתרת לכאורה מדברי תוספות אלו, שהרי לפי סברת ה"אור שמח" אין מקום לקושייתם, כי היות ופטור הוא מן השבועה, אם כן היה מן הדין לחייבו אפילו בלי שבועה, ושפיר הוצרכה התורה למעט קרקעות מן הכפל.

ד. עוד הקשו התוספות: איך תמצא גניבה בקרקע! ?

ותירצו בתירוץ ראשון, דמשכחת לה במשיג גבול; ובתוספות רבינו פרץ, כתב, שמשכחת לה גניבה בקרקע ב"טוען טענת גנב", כגון שמסר לו קרקע לשומר, והשומר טוען שאחרים השיגו הגבול, ונמצא שהוא עצמו הסיג את הגבול; פירוש: כגון שמסר לו קרקע מסוימת לשומר, והיו סביבה כמה בעלי קרקעות, וכשבא המפקיד לתבוע את קרקעו, מצא שהקרקע קטנה מכפי שהיתה, וטוען הנפקד שאחד משכני הקרקע הסיג את הגבול, ונמצא שהוא עצמו הסיג את הגבול, וראה "אילת השחר".

וראה עוד בתוספות שתירצו באופן אחר.

8. הגר"ח [חידושי הגר"ח אות רמב בהוצאת